

महावै राजपत्र

महावै गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६ संख्या ०२ मिति २०७९ असार २१ गते

भाग २

महावै गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

महावै गाउँ सभाले बनाएका तल उल्लेखित ऐन कर्णाली प्रदेशको गाउँ सभा नगर सभाको कानून निर्माण प्रक्रिया सम्बन्धी ऐन २०७५ दफा २४ उपदफा (५) बमोजिम सर्वसाधारण जनताको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छः

संवत् २०७९ सालको कार्यविधि नं.२

“अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण तथा उच्च शिक्षा छात्रवृद्धि सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९”

प्रस्तावना:

नेपालको संविधान, आपङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धित ऐन, २०७४ तथा संयुक्त राष्ट्र संघले पारित गरी नेपाल सरकारले

हस्ताक्षर समेत गरिसकेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धी -२००६ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)) को उद्देश्य, मर्म र भावना बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि बनाउन बाञ्छनिय भएकोले, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ६९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि महावै गाउँपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- १) यस कार्यविधिको नाम “अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७९” रहेको छ ।
- २) परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:
 - क) “ऐन” भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५ समेत) सम्भन्नु पर्दछ ।
 - ख) “नियमावली” भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी २०७४ अनुसार बन्ने नियमावली सम्भन्नु पर्दछ ।

- ग) “स्थानीय तह” भन्नाले गाउँपालिका सम्भन्तु पर्दछ ।
- घ) “वडा कार्यालय” भन्नाले स्थानीय तहको वडा कार्यालय सम्भन्तु पर्दछ ।
- ङ) “समन्वय समिति” भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५) को दफा ४२ बमोजिमको स्थानीय समन्वय समिति सम्भन्तु पर्दछ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य, मापदण्ड

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छनः

क) विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका नेपाली नागरिकहरुको पहिचान गरी उनीहरुलाई सेवा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न, त्यस्ता सेवा सुविधाहरुको लागि योजना निर्माण गर्न र स्थानीय तह देखि नै विभिन्न प्रकृतिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको वर्गीकृत लगत राख्न सहज तुल्याउने ।

ख) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि २००६ (CRPD) मा नेपाल सरकारले जनाएको प्रतिबद्धता बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकताको आधारमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने सेवा, सुविधा र अवसरको प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।

४. परिचय-पत्र वितरणका मापदण्ड देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क) पूर्ण अशक्त अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई “क” बर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन रातो रंगको पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१) व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी प्रणालीहरुमा भएको क्षति र यसले ल्याएको कार्यगत विचलनको अवस्था असाध्य गम्भीर भई अरुको सहयोग लिएर पनि दैनिक जीवन सम्पादन गर्न असाध्यै कठिन हुने व्यक्ति,

२) सामान्य भन्दा सामान्य दैनिक क्रियाकलापहरु पनि स्वयं गर्न नसक्ने र अन्य व्यक्तिको सहयोग आवश्यक पर्ने, तीव्र बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, तीव्र रुपमा मानसिक/अटिजम प्रभावित व्यक्ति, पूर्ण रुपमा श्रवण दृष्टिविहिन व्यक्तिहरु,

३) दुई वा सो भन्दा बढी प्रकृतिका शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भई सबैजसो दैनिक क्रियाकलापहरु अन्य व्यक्तिकै सहयोगमा गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु,

४) निरन्तर रुपमा सघन हेरचाह (स्याहार सुसार) को आवश्यकता परिरहने शारीरिक अपाङ्गता भएको व्यक्ति वा मनोसमाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

ख) अति अशक्त अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई “ख” वर्गको परिचय-पत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन निलो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१) शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति वा विचलन भएतापनि निरन्तर वा अधिकांश समय सहयोगी, दोभाषे वा मानव पथप्रदर्शक आदिको सहयोगमा आफ्नो दैनिक क्रियाकलापहरु लगायत हिडडुल र संचार गर्न कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,

२) मस्तिष्क पक्षघात, अन्य विभिन्न कारणले शरीरको ढाड, हात, गोडा, कम्मर आदिले काम गर्न नसकी दैनिक आवागमनको लागि ह्वीलचियर प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु,

३) दुवै हात कुमदेखि वा पाखुरादेखि मुनी पुरै नचल्ने वा गुमाएका, विभिन्न कारणले दुवै हात र गोडा गुमाएका वा नचल्ने, कम्मरभन्दा मुनिको भाग गुमाएका वा नचल्ने, दुवै गोडा पूर्ण क्रियाशील नभई वैशाखीको प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरु,

४) दृष्टिविहीन र पूर्ण दृष्टिविहीनको परिभाषा अर्न्तगत पर्ने व्यक्तिहरु,

५) संचारको लागि निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पूर्ण रुपमा कान सुन्न नसक्ने (बहिरा), दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयं गर्न नसक्ने, सिकाईमा समस्या भएका बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

ग) मध्यम अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई “ग” वर्गको परिचय-पत्र उपलब्ध गराइनेछ, जुन पहेंलो पृष्ठभूमि जारी गरिनेछ ।

- १) कृत्रिम अङ्ग, क्यलिपर, विशेष प्रकारका जुता जस्ता सहायक सामग्रीको प्रयोगबाट सामान्य हिडडुल लगायत दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयं गर्न सक्ने,
- २) विभिन्न कारणले घुँडामुनिको अङ्गमा मात्र प्रभाव परेको तर सहायक सामग्रीको प्रयोग नगरी पनि सामान्य हिँडडुल गर्नसक्ने,
- ३) कुम वा पाखुरा भन्दा मुनी एक हात गुमाएका वा हात नचल्ने वा हातले गर्ने काम गर्न नसक्ने,
- ४) दुवै हातको हत्केलाभन्दा मुनिका कम्तीमा बुढी औँला र चोरी औँला गुमाएका,
- ५) दुवै गोडाको कुर्कुच्चाभन्दा मुनिको भाग नभएका तर सामान्य हिडडुल गर्न सक्ने,
- ६) मेरुदण्डमा समस्या भई ढाड कुप्रिएको,
- ७) सिकाइमा ढिलाइ भएका दैनिक क्रियाकलाप स्वयं गर्न सक्ने बौद्धिक अपाङ्गता र अटिजम भएका व्यक्तिहरु,
- ८) श्रवणयन्त्रको प्रयोगबाट वा ठूलो आवाज मात्र सुन्न सक्ने सुस्तश्रवण व्यक्तिहरु

९) शल्यक्रियाबाट स्वरयन्त्र भिकी घाँटीको नलीबाट मात्र बोल्नुपर्ने अवस्था भएका व्यक्तिहरु

१०) ओठ तालु फाटेको कारण बोली अस्पष्ट भएका व्यक्तिहरु,

११) बोल्दा अड्किने, शब्द वा अक्षर दोहोर्‍याउने समस्या तीव्र भएका भकभके व्यक्तिहरु,

१२) तीन फिट भन्दा मुनिका होचापुङ्का व्यक्तिहरु

१३) चस्मा र श्रवणयन्त्र दुवै प्रयोग गर्ने श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरु, लेन्स वा म्याग्नीफायरको प्रयोगबाट मात्र पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,

१४) अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफेलिया) सम्बन्धी समस्या भई दैनिक हिँडडुलमा कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,

१५) मानसिक वा मनोसमाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

घ) सामान्य अपाङ्गता

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई “घ” वर्गको परिचय-पत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन सेतो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१) शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी सामान्य विचलन भएका तर दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयं सम्पादन गर्न सक्ने,

- २) हात वा खुट्टा केही छोटो भएका, एक हातको हत्केला भन्दा मुनी नचल्ने वा गुमाएका, एक हातको हत्केलाभन्दा मुनिका कम्तीमा बुढी औंला र चोर औंला भएका व्यक्तिहरु,
- ३) ठुलो अक्षर पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,
- ४) दुवै गोडाको सबै औंलाका भागहरु नभएका,
- ५) श्रवणयन्त्र लगाई ठुलो आवाज सुन्ने तर बोली स्पष्ट भएका सुस्त श्रवण व्यक्तिहरु,

परिच्छेद-३

परिचय-पत्रको ढाँचा र समन्वय समिति

५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय पत्रको ढाँचा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

परिचय-पत्र वाहक व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण स्पष्ट हुने गरी नागरिकताको प्रमाण पत्रको ढाँचामा यस कार्यविधिको अनुसूची-२ बमोजिम एकापट्टी नेपाली भाषामा र अर्कापट्टी अंग्रेजी भाषामा लेखिएको माथि दफा ४ मा उल्लेखित मापदण्ड अनुसार एक पृष्ठको परिचय-पत्र अशक्तताका आधारमा गरिएका चार वर्गमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको चार फरक रङ्गमा उपलब्ध गराइनेछ ।

६. समन्वय समिति सम्बन्धि व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धि ऐन, २०७४ को दफा ४२ अनुसार अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गर्ने

समेत कार्यका लागि गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको स्थानीय समन्वय समिति रहनेछ :

क) गाउँपालिकाको उपप्रमुख: - संयोजक

ख) गाउँपालिकाको महिला सदस्य मध्येबाट गाउँपालिकाले तोकेको महिला सदस्य: - सदस्य

ग) गाउँपालिका भित्रका माध्यमिक विद्यालयका प्रधानध्यापक वा श्रोतव्यक्ति मध्येबाट गाउँपालिकाको प्रमुखले तोकेको व्यक्ति: - सदस्य

घ) गाउँ कार्यपालिकाको प्रमुखले तोकेको स्थानीय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालको चिकित्सक: - सदस्य

ङ) स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुख: - सदस्य

च) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हक, हित र संरक्षणको क्षेत्रमा स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघसंस्थाहरु मध्येबाट गाउँपालिका प्रमुखले मनोनित गरेको संस्थाको प्रतिनिधि - सदस्य

छ) गाउँपालिका भित्रका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मध्येबाट समन्वय समितिले मनोनयन गरेको एक जना महिला सदस्य सहित तीन जना: - सदस्य

ज) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका स्थानीय स्तरमा रहेका सम्बन्धित विषय हेर्ने कार्यालयको कार्यालय प्रमुख: - सदस्य

झ) गाउँपालिकाको उपप्रमुखले तोकेको गाउँपालिकाको कर्मचारी: - सदस्य

२) स्थानीय समन्वय समितिले अपाङ्गता परिचय पत्र वितरणका लागि सिफारिस गर्ने कामका साथै ऐनको दफा ४३ को (च) बमोजिम परिचय पत्र सम्बन्धी कानूनी, संरचनागत तथा अन्य सुधार गर्नुपर्ने विषयमा प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालबालिका तथा

ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउनु पर्दछ ।

परिच्छेद-४

परिचय-पत्र वितरण

७) परिचय पत्र वितरण प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछः

- क) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको स्थायी ठेगाना भएको स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयं निजका अभिभावक वा संरक्षकले अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा परिचय पत्र प्राप्तिका लागि सबै पुष्ट्याई गर्ने कागजातहरु २ प्रति समावेश गरी निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- ख) दरखास्तमा आफ्नो नाम, स्थायी ठेगाना, उमेर, अपाङ्गता खुलको लिखित प्रमाणित प्रतिलिपि, पासपोर्ट साइजको (सम्भव भएसम्म अपाङ्गता देखिने गरी खिचिएको) फोटो, असक्तताको गाम्भीर्यता अवस्था र शरीरका अंगहरुले गर्ने काममा आएको समस्या वा दैनिक क्रियाकलापमा हुने सिमितताहरुको विवरण संलग्न हुनुपर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि जन्मदर्ता प्रमाण पत्र वा नागरिकताको प्रमाण पत्र वा जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वा शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र वा मतदाता परिचय पत्र वा अपाङ्गता सम्बन्धी कार्य गर्ने संघसंस्थाले गरेको सिफारिस सहित एक प्रति गाउँपालिकामा पठाउनु पर्दछ ।

- ग) रित पुगी आएको निवेदनमा वडा कार्यालयले निवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा ३ दिनभित्र निवेदकले पेश गरेका कागजातहरुको एक प्रति कार्यालयमा राखि वडा कार्यालयको सिफारिस सहित एक प्रति गाउँपालिकामा पठाउनु पर्दछ ।
- घ) सम्बन्धित व्यक्तिले पेश गरेको निवेदन उपर कुनै कागजात वा प्रमाण नपुगी परिचय पत्रका लागि सिफारिस गर्न उपयुक्त नदेखिएमा सो व्यहोरा निवेदकलाई ३ दिन भित्रमा जानकारी दिनु पर्दछ ।
- ङ) वडा कार्यालयले सिफारिस गर्न नसकिने भनी दिएको जानकारी निवेदकलाई चित्त नबुझे सूचना पाएको १५ दिन भित्रमा सम्बन्धित स्थानीय तह समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
- च) यसरी प्राप्त भएको निवेदन समेत समावेश राखि स्थानीय समन्वय समितिको बैठकमा पेश गर्नु पर्दछ । निवेदकले पेश गरेका कागजात र अन्य सम्भाव्य तथ्य प्रमाणका आधारमा निजले परिचय पत्र पाउने देखियो भनि स्थानीय समन्वय समितिले सिफारिस गरेमा निजलाई परिचय पत्र वितरण गरी त्यसको जानकारी निवेदक तथा वडा कार्यालयलाई समेत दिनु पर्दछ ।
- ज) सामान्यतया अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयंले आफ्नो परिचय पत्र बुझिलिनु पर्दछ । अति अशक्त वा पूर्ण अशक्त अपाङ्गता भएको कारणले परिचय पत्र बुझिलिन आउन नसक्ने भएमा वडा कार्यालयको सिफारिसमा परिवारको सदस्य, संरक्षक वा निजको बसोबास गर्ने

स्थानीय निकायका पदाधिकारीले निजलाई बुझाउने गरी बुझिलिन सक्नेछन ।

भ) परिचय पत्र प्राप्त व्यक्तिहरुको वर्गीकृत लगत स्थानीय तहले कम्प्युटराइज गरी आफ्नो कार्यालयमा राखी चौमासिक रुपमा प्रदेश र संघको सम्बन्धित मन्त्रालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

ज) समन्वय समितिले परिचय पत्र दिन भनी ठहर गरेका व्यक्तिलाई स्थानीय तहको कार्यालयले अनुसूची-२ बमोजिमको परिचय पत्र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

ट) परिचय पत्रमा गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हस्ताक्षर हुनेछ । प्रचलित कानूनको अधिनमा रही अन्य अधिकृत कर्मचारीलाई समेत अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

ठ) प्रत्यक्ष रुपमा देखिने वा अवलोकन गर्न सकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षतिको हकमा परिचय पत्र प्रदान गर्ने अधिकारीले अवलोकन गरी तत्काल उपयुक्त परिचय पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

ड) प्रत्यक्ष रुपमा नदेखिने वा अवलोकन गर्न नसकिने शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भएका वा प्रष्टरुपमा छुट्याउन समस्या भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिका हकमा समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको सिफारिसका आधारमा परिचय पत्र वितरण गर्नु पर्नेछ ।

८. अन्य स्थानीय तहबाट परिचय पत्र वितरण गर्ने:

स्थानीय ठेगानामा बसोबास नभएका र विभिन्न अवरोध तथा शारीरिक वा मानसिक अवस्थाको गम्भीरताको कारण आफ्नो स्थायी बसोबास भएको जिल्लामा गई अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गर्न असमर्थ व्यक्तिहरुका लागि निजको स्थायी बासोबास भएको स्थानको सम्बन्धित स्थानीय तहबाट परिचय पत्र नलिएको सुनिश्चित भएमा दफा ५ को प्रक्रिया पुरा गरी परिचय पत्र प्रदान गरेर सम्बन्धित स्थानीय तहलाई जानकारी गराउन सकिनेछ ।

९. प्रतिलिपी सम्बन्धी व्यवस्था:

१) परिचय पत्र हराइ, नासिइ वा विग्रिइ परिचय पत्रको प्रतिलिपि लिनु पर्ने भएमा आफ्नो स्थायी ठेगाना भएको स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा यर्थाथ विवरण कारण खुलाई सिफारिसका लागि निवेदन दिनु पर्दछ ।

२) वडा कार्यालयले सबै व्यहोरा बुझि निवेदकको माग मनासिव देखिएमा परिचय पत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन प्राप्त निवेदन तथा अन्य कागजातको प्रतिलिपि वडा कार्यालयमा राखी निवेदकले पेश गरेको सक्कल कागजात सहित सिफारिस गरी गाउँपालिकामा स्थानीय तहमा पठाउनु पर्दछ ।

३) स्थानीय तहले सिफारिस सहित प्राप्त भएको निवेदन अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार सोभै वा स्थानीय समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको निर्णय अनुसार अपाङ्गता

परिचय पत्र को प्रतिलिपि निशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

४) प्रतिलिपिका लागि प्राप्त भएको निवेदनका विषयमा सो परिचय पत्र वाहक व्यक्तिले पहिले प्राप्त गरेको परिचय पत्रमा हेरफेर गर्नु पर्ने देखिएमा स्थानीय सिफारिस समितिमा पेश गरी सो समितिबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार गर्नु पर्दछ ।

१०. यस कार्यविधिको प्रतिकुल कार्य भएमा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

११. अभिलेख सम्बन्धि व्यवस्था:

१) सम्बन्धित वडा कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रमा भएका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मध्ये परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरुको अपाङ्गताको प्रकृति र गाम्भीर्यता लगायत अन्य आवश्यक विवरण खुल्ने गरी नियमित रुपमा अध्यावधिक गरी त्यसको चौमासिक विवरण तयार गरी नियमित रुपमा आफ्नो गाउँपालिका तथा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत पठाउनु पर्दछ ।

२) स्थानीय तहले परिचय पत्र वितरण गरे पछि यसको जानकारी परिचय पत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको वडा कार्यालयलाई दिनु पर्दछ ।

३) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाङ्गता परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरुको अभिलेख राखी त्यसको चौमासिक

प्रतिवेदन प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

१२. विविध:

- १) सबै स्थानीय तहले आ-आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र रहेका बिकट तथा दुर्गम गाउँहरूमा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि अपाङ्गता लगायतका सेवा सरल तरिकाले उपलब्ध गराउन कम्तिमा बर्षको एक पटक ती ठाउँहरूमा परिचय पत्र वितरण सम्बन्धि घुम्ति शिविर सञ्चालन गर्नु पर्दछ ।
- २) यो कार्यविधि लागू हुन अगाडि प्राप्त गरेको अपाङ्गता परिचय पत्र सम्बन्धित गाउँपालिकामा बुझाई यो कार्यविधि जारी भएको मितिले १ वर्षभित्रमा यस कार्यविधि बमोजिमको परिचय पत्र लिनुपर्नेछ । यस कार्यविधि जारी हुनु पूर्व वितरण भए गरेका परिचय पत्र एक वर्षपछि स्वतः मान्य हुने छैन ।
- ३) यस कार्यविधिमा भएको प्रवधान अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धि ऐन र अन्य प्रचलित

कानूनसँग बाभिएमा बाभिएको हद सम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

- ४) अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- ५) कुनै अपाङ्गता भएको व्यक्ती उच्च शिक्षा अध्ययनरत रहेको तर आर्थिक रुपमा विपन्न साथै दृष्टिविहीन र पूर्ण दृष्टिविहीनको परिभाषा अर्न्तगत पर्ने व्यक्तिहरु, संचारको लागि निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पूर्ण रुपमा कान सुन्न नसक्ने (बहिरा) र बोल्न नसक्नेलाई आवश्यक ठानेमा यस महावै गाउँपालिका बाट उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि आर्थिक तथा छात्रवृद्धि रकम उपलब्ध गराउन सकिने छ ।
- ६) अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।
- ७) अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण निर्देशिका, २०६५ खारेज गरिएको छ ।

अनुसूची-१

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउनको लागि दिने
निवेदनको ढाँचा

श्री कार्यालय प्रमुख ज्यू
महावै गाउँपालिका, कालिकोट

मिति:.....

विषय: अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउँ ।
महोदय,

म अपाङ्गता भएको व्यक्तिको परिचय पत्र पाउन योग्य
भएकोले निम्न लिखित विवरण राखि परिचय पत्र पाउन
यो निवेदन पेश गरेको छु । मैले पेसा गरेको विवरण
ठीक साँचो छ, भुट्टा ठहरेमा प्रचलित कानून
बमोजिमको सजाय भोग्न मञ्जुर छु ।

१) नाम थर:

उमेर: लिङ्ग:

२) प्रदेश:

३) ठेगाना:

क) स्थायी ठेगाना:.....

.....पालिका, वडा नं. टोल:.....

ख) अस्थायी ठेगाना:

.....पालिका, वडा नं.

..... टोल:.....

ग) सम्पर्क टेलिफोन वा मोबाइल नं.

.....

- ४) संरक्षक/अभिभावकको नाम थर:
..... निवेदकको
नाता.....
- ५) संरक्षक/अभिभावकको टेलिफोन वा मोबाइल नं.
.....
- ६) नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार
अपाङ्गताको प्रकार:
- ७) नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार
अशक्तताको आधारमा अपाङ्गताको प्रकार:
.....
.....
- ८) शरीरको अंग, संरचना, प्रणालीमा आएको क्षतिको
विवरण:
- ९) क्षति भएपछि दैनिक क्रियाकलापमा आएको अवरोध वा
सिमिताको विवरण:
- १०) अपाङ्गताको कारण उपयुक्त स्थानमा चिनो
लगाउनुहोस् ।
क) रोगको दीर्घ असर ख) दुर्घटना ग) जन्मजात
घ) सशस्त्र द्वन्द्व ड) वंशानुगत कारण च) अन्य
- ११) सहायक सामाग्री प्रयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता भएको वा
नभएको उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस्
क) भएको ख) नभएको
- १२) आवश्यकता भएको भए कस्तो प्रकारको सहायक
सामाग्रीको प्रयोग गर्नु पर्ने हुन्छ ।
:.....
.....

१३) सहायक सामाग्री प्रयोग गर्ने गरेको वा नगरेको
उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस

क) गर्ने गरेको ख) गर्ने नगरेको

१४) सहायक सामाग्री प्रयोग गर्ने गरेको भए सामाग्रीको
नाम:

१५) अन्य व्यक्तिको सहयोग विना आफ्ना कस्ता कस्ता
दैनिक कार्य गर्ने सक्नुहुन्छ ।

क).....ख).....

.....ग).....

घ).....ड).....

.....च).....

१६) अन्य व्यक्तिको सहयोग लिनुहुन्छ भने कुन कुन
कामको लागि लिनु हुन्छ ।

क).....ख).....

.....ग).....

घ).....ड).....

.....च).....

१७) पछिल्लो शैक्षिक योग्यता प्राथमिक तह:

क) निम्न माध्यमिक तह ख) माध्यमिक तह

ग) उच्च माध्यमिक तह घ) स्नातक तह

ड) स्नातकोत्तर तह च) विद्यावारिधी तह

१८) कुनै तालिम प्राप्त गर्नु भएको भए मुख्य तालिमहरुको नाम लेख्नुहोस

.....
.....
.....
.....

१९) हालको पेशा:

क) अध्ययन ख) कृषि व्यवसाय ग) स्वरोजगार
घ) अध्ययन ड) सरकारी सेवा
च) निजी क्षेत्रमा सेवा छ) केही नगरेको
ज) अन्य

निवेदक

नाम, थर

हस्ताक्षर

मिति:

स्था: २०७३

गैराखाडा, कालीकोट

अनुसूची-२

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्रको ढाँचा

महावै गाउँपालिकाको कार्यालय

पादूमघाट, कालिकोट

परिचय-पत्र नम्बर:

परिचय-पत्रको प्रकार:

अपाङ्गता परिचय-पत्र

१) नाम, थर :

२) ठेगाना: प्रदेश:

जिल्ला: स्थानीय

तह:

३) जन्म मिति:

४) नागरिकता नम्बर:

५) लिङ्ग:

६ रक्त समूह :

७ अपाङ्गताको किसिम : प्रकृतिको आधारमा :

गम्भीरता:

८) बाबु/आमा वा संरक्षकको नाम, थर:

.....

९) परिचय पत्र वाहकको,

खण्ड ६) संख्या ०२ महावै राजपत्र, भाग २ मिति २०७९।०३।२१

दस्तखतः

१०) परिचय-पत्र प्रमाणित गर्ने:

नाम, थर:

हस्ताक्षर:

पद:

मिति:

“यो परिचय-पत्र कसैले पाएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय
वा स्थानीय निकायमा बुझाइदिनुहोला”

Annex-2

Disability Identity Card Format

Mahawai Rural Municipality

Office of the Rural Municipality

Executive

ID Card Number:

ID Card Type:

Disability Identity-Card

1) Full Name of Person:.....

2) Address: Province
District..... Local Level

3) Date of Birth:.....

4) Citizenship Number:.....

5) Gender: 6) Blood Group

7) Types of Disability: On the basis of nature on the basis of severity.....

खण्ड ६) संख्या ०२ महावै राजपत्र, भाग २ मिति २०७९।०३।२१

8) Father Name/Mother Name or
Gaurdain

9) Signature of ID Card Holders
.....

10) Approved By

Name:

.....

Signature.....

.....

Desination

.....

Date

.....

.....

*"If somebody finds this ID card, please deposit this in the nearby
police station or municipality office"*

अनुसूची-३

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको विवरण कार्यालयमा राखिने अभिलेखको ढाँचा

क्रम संख्या:.....अपाङ्गता परिचय-पत्र नम्बर:

परिचय-पत्रको प्रकार:

१)नाम, थर:.....

२) ठेगाना (स्थायी) प्रदेश:
.....जिल्ला:.....स्थानीय

तह:.....वडा:.....
३) ठेगाना(

अस्थायी)प्रदेश:.....जिल्ला:.....स्थानीय

तह:वडा:.....

४) जन्म मिति:५) नागरिकता
नम्बर.....६) लिङ्ग.....

७) रक्त समूह:८)
विवाहित/अविवाहित:.....

९) बुवा/आमा वा संरक्षकको नाम, थर:
.....

१०) ठेगाना: प्रदेश:जिल्ला:.....स्थानीय
तह:वडा:.....

११) अपाङ्गता भएको व्यक्तिसँगको नाता:

१२) पढिल्लो शैक्षिक योग्यता:

१३) अध्ययनरत विद्यालय वा कलेज:.....अध्ययन
नगरेको :.....पढाइ सकेको:.....

१४) पेशा:

१५) अपाङ्गताको किसिम:

क) अपाङ्गताको प्रकृतिको आधारमा :

ख) अपाङ्गताको गम्भीरताको आधारमा:

१६) कस्ता दैनिक क्रियाकलापहरु गर्न सकिन्छ:

१७) कस्ता दैनिक क्रियाकलापहरु गर्न सकिँदैन :

१८) सहायक सामाग्री आवश्यक पर्ने नपर्ने

आवश्यक पर्ने भए के:.....

१९) हाल सहायक सामाग्री पाएको नपाएको

२०) परिचय-पत्र वाहकले प्राप्त गरेका अन्य सेवा, सुविधा:

२१) परिचय-पत्र वहाकलाई आवश्यक परेका अन्य सेवा सुविधाहरु:.....

२२) सेवा, सुविधा प्रदान गर्ने निकाय:

...

२३)

अन्य:.....

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको:

दस्तखत:.....

नाम, थर:

पद:

कार्यालय:

मिति:

खण्ड ६) संख्या ०२ महावै राजपत्र, भाग २ मिति २०७९।०३।२१

प्रमाणीकरण मिति २०७९।०३।११

आज्ञाले

गणेशमान सिंह

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति २०७९।०३।२१

